

357.88(4)07:22

conf. markt en etc.

NEDERLANDSE DELEGATIE BIJ DE INTERGOVERNEMENTELE
CONFERENTIE VOOR DE OPRICHTING VAN EEN GEMEENSCHAPPELIJKE
MARKT EN VAN EURATOM.

105147
18.7.56

Weekverslag N° 3

Periode 12 - 13 juli 1956

1. Werkgroep Gemeenschappelijke Markt.

Op 12 en 13 juli vergaderde de Werkgroep Gemeenschappelijke Markt onder voorzitterschap van de heer Von der Groeben (Duitsland).

Bij de aanvang der vergadering deelde de voorzitter mede, dat de Redactiecommissie binnenkort het voor-ontwerp voor het Verdrag tot instelling van de Gemeenschappelijke Markt hoopt te voltooien, met uitzondering van het gedeelte betreffende de landbouw, dat waarschijnlijk eerst begin september gereed zal zijn. Dit voor-ontwerp zal niet de institutionele bepalingen bevatten aangezien deze zijn voorbehouden aan de Chefs van Delegatie.

Op verzoek van de Franse delegatie werd door de vergadering allereerst in behandeling genomen de kwestie van het mandaat voor een tweetal commissies ad hoc, welke zich respectievelijk moeten bezighouden met een studie van de problemen samenhangende met de instelling van een gemeenschappelijk buitentarief en met een vergelijkend onderzoek van de "charges sociales".

Mandaat, commissie ad hoc inzake sociale lasten.

De discussie over dit onderwerp werd geopend door de Franse gedelegeerde, die een uiteenzetting af over de gedachten, welke aan Franse zijde bestaan omtrent de arbeid, welke door de commissie ad hoc 1) zou moeten

- 1) Uit de stukken blijkt, dat men de oorspronkelijke benaming commissie ad hoc heeft vervangen door de aanduiding "Sous-Groupe".

worden verricht. Gelijk kon worden verwacht, wordt van Franse zijde een ruime taakopdracht aan de Sous-Groupe noodzakelijk geacht. Tegen de verwachting in beschikte de Franse delegatie echter niet over een uitgewerkt mandaat voor de Sous-Groupe. Het ontwerp voor een dergelijk mandaat werd ingediend door de Duitse delegatie.

Volgens dit mandaat zou de werkgroep Gemeenschappelijke Markt een Sous-Groupe "Comparaison des coûts" moeten instellen, die aan de hand van de thans beschikbare documentatie en vóór 20 september 1956 zou moeten vaststellen "pour les industries des six pays intéressés au Marché Commun la part relative, dans la valeur nette de la production, des charges sociales (salaires indirects) jointes aux salaires directs et aux taxes versées par les entreprises au titre du financement des prestations sociales". Tevens zou de Sous-Groupe moeten onderzoeken in hoeverre er aanleiding zou zijn "lors de l'exploitation et de la confrontation des résultats obtenus, de compléter ces derniers par des indications relatives aux différences de structure économique qui existent entre ces Etats ainsi qu'aux autres différences existant entre les coûts de production et notamment, entre les dépenses de capital."

In een mondelinge toelichting - welke in het proces-verbaal zal worden opgenomen - deelde de Chef der Duitse delegatie mede, dat een in Duitsland ondernomen studie tot de conclusie had geleid, dat het noch voor de statenleden noch voor de gemeenschap mogelijk zal zijn "die immer unterschiedlichen Produktionskosten der Betriebe ganz oder zum Teil einander anzugleichen. Soweit allgemeine Verzerrungen vorliegen, wird deren Beseitigung nicht über eine solche künstliche Angleichung der Produktionskosten, sondern vielmehr über eine Berichtigung der Wechselkurse erfolgen müssen". Ook werd gesteld, dat het niet juist zou zijn in het kader van het vraagstuk van de

opheffing der distorsies de vraag naar een algemene harmonisering der kostprijselementen, zoals b.v. van de sociale lasten aan de orde te stellen.

Deze verklaring week niet onaanzienlijk af van hetgeen door de Franse delegatie was gesteld, die had verklaard, dat een onderzoek naar de verhouding tussen lonen en sociale lasten zou aantonen, dat voor bepaalde sectoren, zowel internationaal als intern, specifieke distorsies aanwezig zijn.

Vooraf de Belgische gedelegeerde, de heer Van Tichelen, had veel bezwaar om mede te werken aan een onderzoek als door de Fransen gewenst. Een dergelijk onderzoek zou niettegenstaande van Franse zijde was verklaard, dat men in belangrijke mate gebruik zou kunnen maken van door het Internationaal Arbeidsbureau verrichte studies, zeer veel tijd vergen, terwijl spreker tevens niet van het nut daarvan was overtuigd. Spreker verwees naar de blz. 65 en 66 van het Rapport-Spaak en meende, dat daaruit bleek, dat aan het onderzoek geen behoefte bestond.

De heer Linthorst Homan was in beginsel bereid het Duitse voorstel te aanvaarden. De Sous-Groupe zou zich evenwel dienen te beperken tot het verzamelen van statistische gegevens. Uit de Nederlandse bereidheid aan de Sous-Groupe deel te nemen mag evenwel niet worden geconcludeerd, dat de Nederlandse delegatie haar goedkeuring aan een oplossing van het probleem der sociale lasten in een bepaalde zin geeft. Deze verklaring werd op verzoek in het Proces-Verbaal opgenomen onder aantekening, dat de Nederlandse delegatie zich m.b.t. haar uiteindelijk standpunt volledige vrijheid voorbehoud. De Nederlandse woordvoerder verwees eveneens nog naar een door de H.A. van de EGKS verspreide publicatie d.d. 27 juni j.l., waarmede van Nederlandse zijde geheel kan worden ingestemd. De Luxemburgse gedelegeerde gaf eveneens blijk van zijn bereidheid aan het werk der Sous-Groupe deel te nemen. De ervaring van de Benelux was evenwel dat egalisatie van de sociale lasten niet een voorwaarde is voor de functionering van een gemeenschappelijke markt.

De Voorzitter herinnerde eraan, dat het Rapport-Spaak bepalingen bevat over de bijzondere distorsies en over de wijze waarop deze opgeheven kunnen worden. Voor algemene distorsies in bepaalde landen wordt geen oplossing aan de hand gedaan. In het Rapport wordt slechts de hoop uitgesproken, dat deze distorsies langzaam zullen verdwijnen als gevolg van het functioneren van de gemeenschappelijke markt.

Van Franse zijde werd verklaard, dat men er de voorkeur aan gaf indien het mandaat van de Sous-groupe niet gelimiteerd zou zijn. Nogmaals werd gesteld dat een verregaande harmonisatie van de sociale lasten naar Franse opvatting beslist noodzakelijk is. Het betreft hier niet zoals van bepaalde zijde was gesteld een voornamelijk psychologisch probleem, maar het gaat om wezenlijke en concrete economische belangen. Spreker verklaarde zich evenwel bereid goed te keuren, dat de Sous-groupe het eerst een aanvang zal maken met de studie van de in het Rapport-Spaak op pag. 66 genoemde drie punten (gelijke salariering mannen en vrouwen, duur van de werkweek en duur van betaalde vacaties. De van Nederlandse zijde aangehaalde publicatie van de H.A. is van beperkte waarde, daar de H.A. niet over alle noodzakelijke gegevens beschikte en de studie maar op een beperkt terrein betrekking had.

Nadat door de Italiaanse delegatie was gewezen op de uitgebreide werkzaamheden en het tijdverlies die verwezenlijking van de Franse ideeën met zich zou brengen, stelde de Voorzitter voor, dat de Franse delegatie het Duitse voorstel in studie zou nemen en daarop bij de hervatting der vergadering haar amendementen zou indienen.

Het resultaat van dit voorstel, waarmede eenieder zich kon verenigen, is vastgelegd in het document Mar.Com. 13, dat ten onrechte de aanhef "Propositions françaises" draagt, doch dat niets anders is dan het geamendeerde en aangevulde Duitse voorstel.

De Belgische gedelegeerde toonde zich na kennisneming van de inhoud zeer geschokt. Prof. van Tichelen zeide, dat bij uitvoering van het mandaat het einde der onderhandelingen naar een ver verschiet werd verlegd, doch dat in wezen door aanneming van het mandaat een einde zou worden gemaakt aan alle pogingen om een gemeenschappelijke markt tot stand te brengen. Aanvaarding van het mandaat zou de hele opzet van het Rapport-Spaak op losse schroeven zetten. Zijn betoog dat enigszins op een lijkrede geleek, eindigde echter met een tegenvoorstel. Dit voorstel hield in, dat de Franse delegatie zou moeten aanduiden, welke wijzigingen naar haar oordeel in de sociale wetgeving van de vijf landen zouden dienen te worden aangebracht voordat men de tarieven kan gaan afbreken. Over deze concrete voorstellen zou de Belgische regering ongetwijfeld bereid zijn terstond met de Franse regering te onderhandelen.

De Franse vertegenwoordiger ontkende met kracht dat, zoals hem van Belgische zijde werd voor de voeten geworpen, zijn ontwerp erop was gericht de onderhandelingen te vertragen. De Franse bedoeling is volkomen duidelijk, zo zeide hij. In Frankrijk bestaat nu eenmaal de angst, dat wegens de hoge sociale lasten in dat land de gemeenschappelijke markt voor de Franse economie een sprong in het duister is. Voordat men

dus zijn instemming met de gemeenschappelijke markt betuigt, wil men weten waar men aan toe is. Het resultaat van de te ondernemen studie zal bovendien een welkome en noodzakelijke aanvulling op de inhoud van het Rapport-Spaak vormen. Ook zou het resultaat van de studie inzake sociale lasten in de Franse verhoudingen een grote politieke waarde bezitten. De stelling van Prof. van Tichelen, dat alle moeilijkheden door een aanpassing van de wisselkoers zouden kunnen worden opgevangen, was theoretisch wellicht juist, maar anderzijds mag niet uit het oog worden verloren, dat het doel van de Zes toch is de verdere sociale vooruitgang. De door Prof. van Tichelen aangehangen opvatting zou kunnen leiden tot de noodzakelijkheid verkregen sociale rechten aan te tasten, hetgeen onaanvaardbaar is.

De Duitse delegatie verklaarde aan haar eigen ontwerp de voorkeur te geven. Men moest wel bedenken, dat van Duitse zijde ernstige bedenkingen bestonden tegen het door de Duitse delegatie ingediende mandaat, dat uitsluitend ontworpen was met de bedoeling zoveel mogelijk aan Franse desiderata tegevoet te komen. Uitwerking van hetgeen sub a, b en c in het Franse ontwerp wordt opgesomd is uit wetenschappelijk oogpunt wellicht interessant, maar praktische waarde heeft het niet. Deze delegatie deelt de zorgen van Prof. van Tichelen; bij aanvaarding van het Franse voorstel wordt een "uferloses Gebiet" betreden.

De Nederlandse woordvoerder verklaarde dat het Nederlandse standpunt ten aanzien van de harmonisatie van de sociale lasten ongewijzigd is gebleven. Desalniettemin is de delegatie bereid mede te werken aan het door de Franse delegatie gewenste onderzoek, onder de reserve dat men hieruit niet mag concluderen dat Nederland zijn principiële standpunt prijsgeeft. Aangezien Nederland zelf op een ander terrein een onderzoek gevraagd heeft is het moeilijk het Franse voorstel van de hand te wijzen. Spreker heeft evenwel enige amendementen op het Franse ontwerp. In de eerste plaats bestaat er bij hem bezwaar tegen de benaming "Sous-groupe comparaison des coûts". Deze benaming is voor buitenstaanders verwarrend. De mogelijkheid bestaat, dat men meent, dat hier een onderzoek wordt ingesteld naar de mogelijkheid van harmonisatie der kostprijzen. Dit moet worden vermeden. Het is dus wellicht beter een andere naam te bedenken of de Sous-groupe uitsluitend met een nummer aan te duiden. In dit verband maakt spreker de opmerking, dat zoals in andere landen bepaalde opvattingen niet acceptabel zijn, voor het Nederlandse parlement stellig iedere poging om een regeling te treffen, die tot gelijkmaking der prijzen zou kunnen leiden volledig onaanvaardbaar zou zijn. Het tweede Nederlandse amendement houdt in de eerste vier regels van punt a te schrappen. Dit voorstel dient om buiten twijfel te stellen dat hetgeen sub a en b wordt vermeld niet meer is dan een uitwerking van de inleidende paragraaf afkomstig uit de oorspronkelijke Duitse voorstellen. Bovendien zou in laatstgenoemde paragraaf een kleine redactiewijziging moeten plaatsvinden, waarbij wordt verwezen naar de opsomming sub a en b. In het mandaat zal in afwijking van het Franse voorstel een datum moeten worden genoemd waarop de Sous-groupe haar gehele taak zal hebben moeten voltooid. Voorts wijst spreker erop,

dat de Sous-groupe tevens de verschillen in de sociale lasten die binnen een land in verschillende streken bestaan, zal moeten bestuderen. In Nederland bestaan in dit opzicht belangrijke verschillen en spreker neemt aan, dat dit ook in de andere landen het geval is. Tenslotte zal de Nederlandse delegatie het op prijs stellen indien aan het mandaat een clause wordt toegevoegd waaruit blijkt, dat deelneming aan het werk der Sous-groupe niet inhoudt, dat de delegaties hun eerder principieel standpunt hebben verlaten.

De voorzitter achtte na de Nederlandse interventie het moment gekomen voor te stellen, dat de zes Delegatiechefs zich met hem zouden terugtrekken om te trachten een compromis uit te werken.

Na schorsing der vergadering bleek, dat de Chefs der Delegaties op basis van de hierna te noemen beginselen vrijwel tot een compromis waren gekomen. Zij achtten zich evenwel niet gemachtigd zich daaraan zonder ruggespraak met hun regeringen te binden. Nadat wegens tijdgebrek was afgezien van het plan de sociale experts der delegaties opdracht te geven nog voor het einde der vergadering een redactie op basis van het bereikte compromis op te stellen, werd besloten, dat de delegaties zo spoedig mogelijk schriftelijk hun opmerkingen aan het Secretariaat zullen doen toekomen.

Het compromis waarover overeenstemming werd bereikt luidt in grote trekken :

1. overeenkomstig het Duitse voorstel zal de te ondernemen studie een globaal karakter dragen. Bijzondere aandacht zal worden geschonken aan de in het Franse voorstel sub b genoemde punten;
2. het in het Franse voorstel sub c genoemde onderzoek betreffende de arbeidskosten per uur zal alleen voor bepaalde nader aan te wijzen proef-sectoren worden ondernomen;
3. ten aanzien van de in het Franse voorstel sub a genoemde onderwerpen zullen de delegaties voor 1 september een lijst overleggen, welke aangeeft welke regelingen in de verschillende landen op deze gebieden bestaan.

Van Nederlandse zijde werd verzocht de aanhef van het mandaat anders te redigeren, zodat niet kan worden geconcludeerd dat men reeds iets definitiefs overeenkwam.

Besloten wordt tenslotte, dat de Sociale Deskundigen op woensdag 18 juli bijeen zullen komen om het mandaat verder uit te werken. Een suggestie om aan deze vergadering ook statistici te doen deelnemen wordt op Franse aandrang verworpen, omdat deze deskundigen de werkzaamheden wellicht slechts gecompliceerder zouden maken.

Mandaat commissie ad hoc voor douane-vraagstukken

Ter vergadering werd een tweetal ontwerpen ingediend - afkomstig van de Nederlandse en Duitse delegaties - betreffende het mandaat van de "Sous-groupe" ten aanzien van het gemeenschappelijk buitentarief (Doc.Mar.Com. 8 en 10).

De Duitse gedelegeerde verklaart ter toelichting, dat het niet de bedoeling is, dat de Sous-groupe een volledig buitentarief uitwerkt. Voldoende is indien in eerste instantie voor + 300 posten wordt nagegaan, welke de gevolgen zijn van de toepassing van de in het Rapport-Spaak neergelegde beginselen. Deze studie zou omstreeks 15 september kunnen zijn voltooid.

De Nederlandse gedelegeerde constateert met voldoening, dat de Duitse en Nederlandse voorstellen vele punten van overeenstemming bevatten vooral ten aanzien van verschillende percentages, waarvan moet worden uitgegaan. Op voorstel van de voorzitter wordt door de deskundigen der delegaties vervolgens een ontwerp-mandaat uitgewerkt met als uitgangspunt de beide ingediende voorstellen. Wegens tijdgebrek slaagde men er niet meer in het voorstel waarop door de deskundigen overeenstemming is bereikt in plenaire vergadering te behandelen. Wel is het voorstel der deskundigen (ongenummerd) reeds ter vergadering uitgereikt.

Verdere bespreking ontwerp-artikelen in eerste lezing

In de ochtendvergadering van vrijdag werd begonnen met de discussies over de ontwerp-artikelen aangezien de ontwerp-mandaten voor de subgroepen nog niet van de pers waren. De voorzitter deelde mede, dat van de verschillende documenten die nu ontwerp-artikelen bevatten door het Secretariaat een samenvattend geheel zal worden vervaardigd, dat in de loop van de volgende week gereed zal zijn.

Alvorens de discussie over de artikelen werd geopend stelde de voorzitter voor, waarmede de vergadering accoord ging, dat alle delegaties hun opgave van de bestaande fiscale rechten zouden overhandigen aan het Secretariaat, dat dan tegen september een document zal opstellen om als basis van discussie te dienen.

Vervolgens nam de bespreking der ontwerp-artikelen een aanvang. Begonnen werd met de contingenten (Doc. Mar.Com. 1, art. 26 e.v.).

De Nederlandse woordvoerder bracht naar voren, dat bepalingen over contingenten slechts relevant zijn voor de overgangperiode; dit zou tot uitdrukking moeten worden gebracht in de verdragstekst.

Naar aanleiding hiervan stelde de voorzitter vast, dat deze en andere opmerkingen van soortgelijke aard in de notulen zouden worden opgenomen, opdat zij in tweede lezing alsmede door de Redactiegroep in acht zouden worden genomen.

De Duitse gedelegeerde achtte het begrip contingenten te eng. Hij wees op bestaande invoerverboden; deze vallen niet onder de omschrijving "contingentements". De voorzitter maakte naar aanleiding daarvan onderscheid tussen twee soorten gevallen :

- a) de gevallen dat er geen contingenten (z.g. nul-contingenten) zijn;

b) de gevallen dat, op economische of andere gronden, de invoer verboden is.

Hierover ontwikkelde zich een discussie tijdens welke de Nederlandse woordvoerder voorstelde eenzelfde procedure te volgen als ten aanzien van de fiscale rechten n.l. iedere delegatie een opgave te laten indienen van de bestaande invoerverboden in haar land.

De voorzitter merkt op, dat de Duitse opmerking met een redactiewijziging kan worden opgevangen door n.l. "contingents" te vervangen door "restrictions quantitatives" een suggestie door Prof. van Tichelen gedaan. Het voorstel van de heer Linthorst Homan nam hij gaarne over. Nadat enkele delegaties hierover nog uitweidden zonder overigens met nieuwe gezichtspunten te komen, stelde de voorzitter vast, dat drie verschillende punten uit de discussies waren naar voren gekomen :

1. dat in tweede lezing de overgangperiode zou moeten worden besproken;
2. dat de delegaties aan het Secretariaat een opgave zouden verstrekken van de invoerverboden, van kracht in hun landen;
3. dat artikel 26 zal worden geamendeerd.

Het kwam hem voor, dat in deze lezing het onderwerp toch niet diepgaander kon worden besproken. Van Belgische zijde werd nog een voorstel gelanceerd dit toch te doen, met name voor de invoerverboden. De discussie zou dan niet zo zeer dienen te gaan over de feitelijk bestaande invoerverboden, doch over de principes. Spreker (Prof. van Tichelen) zag n.l. behalve motivering van eng-economische aard geen andere dan die van openbare orde, zedelijkheid en gezondheid. De andere delegaties waren echter niet enthousiast om dienaangaande nu reeds een bespreking te openen, vooral omdat deze materie voor een min of meer onvoorbereide bespreking toch gecompliceerder is dan de opmerking van Prof. van Tichelen suggereert. De voorzitter suggereert, dat de delegatie nochtans bij het opstellen van hun lijst van invoerverboden zich bij de indeling reeds zouden laten leiden door de onderscheiding door Prof. van Tichelen gemaakt.

Artikel 27

Bij artikel 27 deed zich al dadelijk de vraag voor, waarop de consolidatie van de liberalisatie betrekking moet hebben. De voorzitter was van mening, dat hier ongetwijfeld de feitelijke liberalisatiepositie van het betrokken land was bedoeld (niet het formele OEEC-percentages).

Naar Nederlandse mening is het tweede lid van artikel 27 een sententia declaratoria. Wat het eerste lid betreft gaat het er speciaal om de datum vast te stellen, waarop de zes landen zonder uitzondering de OEEC-limiet moeten hebben bereikt. De voorzitter expliciteert, dat in het eerste lid van art. 27 eigenlijk twee gedachten zijn vermengd, n.l.

1. het beginsel van de consolidatie,
2. de vraag, hoe lang volgens de OEEC-methode zal worden te werk gegaan.

Hij zou derhalve art. 27 liever in drieën zien gesplitst, n.l. de zojuist genoemde elementen 1 en 2 en als 3e de autonome liberalisatie boven de verplichte percentages.

Hierna ontwikkelde zich een lange en ten dele verwarde discussie, waarbij over elk van deze drie elementen een aantal afwijkende opinies werd gelanceerd. Zo kwam de Franse woordvoerder met de opmerking, dat deliberalisatie in de OEEC tot deconsolidatie binnen de kring van de Zes zou moeten leiden op grond van het non-discriminatieprincipe in de OEEC. Deze bewering werd van Nederlandse zijde weerlegd met de opmerking dat het GATT een officiële uitzonderingsclausule voor douane-unies kent en dat de OEEC (die zulk een clausule niet kent) toch ook de Benelux en haar consequenties erkent. Door Italië werd naar voren gebracht, dat de kwantitatieve restricties voor het einde van de overgangsperiode verdwenen dienden te zijn.

De Duitse vertegenwoordiger kwam met het voorstel om ook autonome liberalisatieposities onder de verplichte consolidatie te begrijpen. De Nederlandse gedelegeerde achtte het beter de OEEC als zodanig niet te noemen, zonder daarmee overigens de procedure te willen aantasten. Deze opmerking gold niet alleen art. 27, doch ook de andere artikelen in het verdrag. Wat de nu aan de gang zijnde discussie betreft, ziet de Nederlandse delegatie twee punten, waarover men het toch eens is :

- a. dat contingenteringen in de loop van de overgangsperiode moeten verdwijnen;
- b. dat zodra het verdrag in werking treedt de bestaande liberalisatiemaatregelen worden geconsolideerd.

De voorzitter is van oordeel, dat voor de eerste lezing het onderwerp voldoende besproken is. Door het Secretariaat zal in het licht van de gehouden discussies een nieuwe redactie worden opgesteld voor de tweede lezing.

Artikel 28

De heer Linthorst Homan achtte de terminologie van dit artikel zeer vaag; ook was hem de institutionele zijde niet duidelijk. Wie beslist b.v. wanneer een contingent "trop faible" is. De Duitse vertegenwoordiger stelde voor de aanduiding "nuls ou trop faibles" te vervangen door een objectief criterium, b.v. 1% van de nationale productie; dan is tevens de institutionele moeilijkheid opgelost. De Franse afgevaardigde oordeelde een objectief criterium, zoals door Duitsland voorgesteld in strijd met het Rapport-Spaak (blz. 36, 4e alinea), dat spreekt van "l'ensemble des produits".

De voorzitter sloot de discussie met de mededeling, dat ook voor art. 28 door het Secretariaat een nieuwe redactie zal worden geformuleerd, waarbij zal worden getracht de term "trop faibles" te concretiseren evenals de in het huidige ontwerp-artikel genoemde "x%".

Regeling der werkzaamheden

Eerstvolgende vergadering van de Werkgroep Gemeenschappelijke Markt op donderdag 16 dezer (aanvang 15.30u). Eventueel zal ook vrijdag worden vergaderd.

Agenda : behandeling mandaten Sous-groupes, voortzetting eerste lezing artikelen avant-projet.

Werkgroep Euratom

Deze werkgroep vergaderde op 12 en 13 juli.

Euratomverdrag

De voorzitter herinnert eraan, dat in de vorige vergadering de discussie werd onderbroken bij art. II/22. Op Duits voorstel werd aanvaard, dat art. II/24, hetgeen handelt over controle, en is opgenomen tussen de bepalingen inzake grondstoffen, hetzij met de andere controle-artikelen in een apart hoofdstuk worden opgenomen, dan wel op een andere plaats.

Vervolgens herhaalt de Duitse gedelegeerde hetgeen hij reeds in eerste lezing opmerkte, met betrekking tot het monopolie. Het Duitse standpunt is, dat indien men als Zes tezamen grondstoffen aankoopt, men een betere onderhandelingspositie en derhalve gunstigere voorwaarde kan bedingen.

Men wil dit echter niet dwingend regelen. Een coöperatie (Genossenschaft) zou in het leven kunnen worden geroepen, welke tevens als tussenschakel zou kunnen fungeren met de organisatie. Men zegt steeds, dat een monopolie uit controle-overwegingen noodzakelijk is, doch de coöperatie zou zeer goed geheel los kunnen staan en toch een centrale organisatie volledig kunnen inlichten omtrent haar handelingen.

Dezerzijds werd opgemerkt, dat de tekst zowel is gebaseerd op overwegingen van economische aard als van veiligheid. Het is niet onmogelijk dat de inkoopsprijs der Zes boven de prijs ligt, welke men individueel zou kunnen bedingen op een wereldmarkt (waarvan overigens thans nog geen sprake is); het is misschien noodzakelijk enige protectie te geven aan de gemeenschappelijke projecten.

De Italiaanse gedelegeerde steunde het Nederlandse pleidooi voor een monopolie en legde er in een algemeen betoog de nadruk op, dat de prijs van het monopolie zo laag mogelijk diende te worden gehouden, in verband met de economie van de electriciteitsbedrijven.

België wees voorts nog op het belang aan het grondprincipe van het monopolie vast te houden. Het moet mogelijk zijn om bepalingen op te nemen, die prijsaanpassing aan de wereldprijs mogelijk maken. Er bestaat momenteel geen wereldmarkt.

Van Duitse zijde werd vervolgens nader betoogd, dat meer economische dan andere gedachten de grondslagen vormen van hun betoog. Veel hangt af van de investeringen. Moet de prijs van niet-rendabele investeringen worden doorberekend? Dit soort vragen moet nog worden bezien. Volgens hun opvattingen

zal waarschijnlijk een betere prijs kunnen worden bedongen door een gemeenschappelijk bureau, doch als escape moet er "een venster" open blijven om rechtstreekse inkopen mogelijk te maken. Uiteraard zullen ook deze aankopen door Euratom moeten worden geadministreerd.

Van Franse zijde werd gesteld de Duitse argumentatie niet te begrijpen. Als men buiten het monopolie om zou kopen voor een lagere prijs, dan werkt dit juist tegen de Duitse opvattingen: dat men door een monopolie een betere prijs kan bedingen. Overigens zou ook, indien men buiten het monopolie om kocht, controle moeten worden uitgeoefend. Indien men alle argumenten voor en tegen het Duitse principe opsomt, komt men tot de conclusie, dat het "venster principe" moet worden betaald.

De Franse gedelegeerde stelde vervolgens voor een technisch comité te benoemen tot uitwerking van het probleem. Van Franse zijde werd hieraan nog toegevoegd, dat het afstappen van het monopolie-principe zou betekenen, dat een concurrentie zou ontstaan, niet over de prijs van de grondstoffen welke de verschillende landen konden bedingen, doch onder de industrieën in de verschillende landen.

In het debat wees men er voorts nog op, dat aangezien Europa om verschillende redenen niet rendabele gemeenschappelijke projecten wenst uit te voeren, een monopolie zelfs al op politieke gronden noodzakelijk is.

Nogmaals wees de vertegenwoordiger van België in het debat op het feit, dat het Euratom-verdrag misschien wel voor 50 jaren werd afgesloten en de artikelen derhalve flexibel zouden moeten zijn, aangezien er thans nog geen wereldmarkt voor grondstoffen was en over 50 jaren wellicht een markt voor vele verschillende grondstoffen.

Tot slot verzachtte de Duitse gedelegeerde nog het standpunt van zijn Regering door te stellen, dat het "venster" uitsluitend als ventiel zou moeten werken en het probleem nog nader zou moeten worden uitgewerkt en besproken. Uiteraard zou de gemeenschappelijke organisatie moeten kunnen profiteren van het feit, dat een land goedkoper dan voor de monopolie-prijs grondstoffen op de wereldmarkt zou kunnen betrekken. Men zou toch ook aan de organisatie mededelen hoe men aan deze goedkopere grondstoffen was gekomen.

Van verschillende kanten werd daarop nog geantwoord, dat dit vanzelfsprekend was, aangezien alle zes landen onder gelijke voorwaarden (eventueel een mengprijs) en in gelijke mate toegang tot grondstoffen zouden moeten hebben. Wellicht zou een "collectief venster" tot de mogelijkheden behoren.

Van Nederlandse zijde werd nog de nadruk gelegd op de moeilijkheden die zouden kunnen rijzen, indien door derde landen een dumping-prijs werd berekend. Gooit Euratom zich dan door het Duitse venster naar beneden en zou de organisatie een venster-aankoop kunnen weigeren?

De Duitse vertegenwoordiger erkende dat nog verschillende aspecten zouden moeten worden doorgedacht. Hij herinnerde de vergadering eraan, dat hoewel de Delegatiechefs zich met het

principe van het monopolie in het Euratom-rapport hadden vastgelegd, Duitsland tijdens de Venetië-conferentie te dien aanzien een algemene reserve heeft doen horen.

Als conclusie van het (verwarde) debat werd afgesproken, dat Duitsland een document zou opstellen, hetwelk zo spoedig mogelijk zou dienen gereed te zijn. Dit zal in de praktijk wel niet mogelijk blijken te zijn vóór september aanstaande.

Bij de discussie over het tijdstip waarop het Duitse document gereed zou moeten zijn, werd onverwachts van Franse zijde verklaard, dat men van oordeel was dat de besprekingen in een te traag tempo verliepen en voorgesteld in ieder geval tot einde juli de werkzaamheden voort te zetten.

Van diverse kanten werd hiertegen betoogd, dat men niet ineens het tempo der onderhandelingen zou kunnen versnellen. Een politieke vertegenwoordiger in de Franse delegatie deelde hierop mede, dat via de Delegatiechefs een Frans voorstel hiertoe zou worden ingediend.

Tevens zou van Franse zijde erop worden aangedrongen, dat de Franse vertegenwoordiger de gelegenheid kreeg de werkelijke Franse ideeën inzake Euratom uiteen te zetten, zodat de vergadering niet uit elkaar zou gaan met een onjuiste visie hierover.

Onder andere van Nederlandse zijde werd hierop geantwoord dat het uiteraard zeer interessant is wat de Fransen hierover hebben mede te delen, doch dat de debatten in de Assemblee zoveel stof tot nadenken hebben gegeven, dat allereerst de politieke consequenties nauwkeurig moeten worden bestudeerd, wellicht zelfs op ministerieel niveau. Tenzij de werkgroep Euratom andere instructies krijgt, dient men zich dus aan de afgesproken kalender te houden.

Afgesproken werd dat, in ieder geval van de gelegenheid zou worden gebruik gemaakt, dat de leden der werkgroep Euratom in Parijs aanwezig zijn om aldaar op 19 en 20 juli te vergaderen.

Studie Syndicaat

Vervolgens ging men over tot het bezien van de situatie inzake de Euratom Studie Syndicaten. Door een werkgroep was destijds een ontwerp-statuuut voor een dergelijk Studie Syndicaat ontworpen en hierop waren reacties van de Zes ontvangen. De openstaande punten betreffen : de nationaliteit van de voorzitter, de plaats van vestiging, de verhouding tot het Brusselse Secretariaat en de stem-verhoudingen.

De Voorzitter deelde mede, dat een oplossing was bereikt voor de eerste van deze twee openstaande punten, doordat de Euratomlanden thans twee instellingen voorstaan, t.w. een Studie-Syndicaat voor scheiding van uranium-isotopen en een werkgroep voor chemische scheiding (regeneratie). Als compromis zou van het Studie Syndicaat een Fransman voorzitter kunnen zijn en de technische besprekingen in Parijs kunnen plaats-

vinden, terwijl van de werkgroep een Duitser voorzitter zou kunnen zijn en de zetel in Bonn zou kunnen worden gevestigd.

De besluitvorming zal steeds bij unanimiteit plaatsvinden.

Van Nederlandse zijde werd gesteld, dat aangezien er nog geen definitieve tekst was van het statuut van het eerder genoemde Studie-Syndicaat, wij ten aanzien daarvan een voorbehoud moesten maken, overeenkomstig de destijds ingezonden brief, waarin ook een algemeen voorbehoud werd gemaakt ten opzichte van de constitutionele aspecten aan de aanvaarding van een dergelijk statuut verbonden.

Ook Luxemburg maakte dergelijke voorbehouden.

Besloten werd, dat een en ander niet zou beletten, dat het Studie Syndicaat reeds zou aanvangen te werken.

Het Secretariaat zal de aandacht van de Delegatiechefs op een en ander vestigen door het distribueren van een bijgewerkt document, zodat een beslissing spoedig kan worden genomen.

Opgemerkt zij nog, dat van Italiaanse zijde er op werd aangedrongen, dat speciaal bij het kiezen van een voorzitter van Studie Syndicaten meer zou worden gelet op de te benoemen persoon dan op diens nationaliteit.

Euratomverdrag

De Voorzitter herhaalt vervolgens hetgeen nog staat te doen;

1. de tekst moet in zijn geheel nog worden bestudeerd en de conclusies van de werkgroep worden samengevat;
2. er is nog niet gesproken over het onderdeel der contrôle, noch over het gemeenschappelijk Centrum;
3. van Franse zijde zal een nota over een gemeenschappelijk budget worden opgesteld;
4. Duitsland zal een stuk opstellen over het probleem der toewijzing en levering van grondstoffen.

Op voorstel van de Voorzitter wordt de middag besloten door een discussie over twee punten :

- a) artikel II/25
- b) een algemene gedachtenwisseling inzake een gemeenschappelijke markt voor nucleaire producten.

Artikel II-25

De Belgische vertegenwoordiger wijst op de tegenspraak die in het artikel bestaat. Er wordt o.a. gesproken van de gemiddelde prijs, van de aankoopprijs, en van een "prijspolitiek" van Euratom. Het is nog niet geheel duidelijk hoe het artikel moet worden geformuleerd, terwijl het gehele probleem nog zou dienen te worden bestudeerd en uitgewerkt.

Van Franse zijde wijst men er op, dat dergelijke artikelen in het verdrag in algemene zin moeten worden geredigeerd, zodat de prijspolitiek later kan worden bepaald en uitgewerkt.

